

ПрАТ «ВНЗ

**«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»***

Спеціальність: **С4 Психологія**
Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**
Освітня програма: **Психологія**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	<i>Філософія</i>
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	<i>С4 Психологія</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>4 кредити/120 год. Лекції: 20 год. Семінарські/практичні заняття: 32 год. Самостійна робота: 68 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>II семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Сторінка дисципліни на сайті	

П.І.Б. викладача	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail	
контактний телефон	
Портфоліо викладача на сайті Інституту	

Коротка анотація до дисципліни. Цей курс навчить формувати логічне мислення, правильно поділяти, класифікувати, визначати історичні періоди розвитку філософії; застосовувати філософські засоби пізнання, методологічні засади культури, науки й техніки до аналізу проблемних ситуацій і вибору оптимальних рішень у професійній та соціальній галузях життєдіяльності; оцінювали свої ідеї та вчинки, явища і процеси духовного життя з позицій гуманістичної моралі та етики; аргументовано відстоювати власну точку зору, толерантно ставлячись до думки опонента; орієнтуватися в загальних етапах історичного розвитку філософської думки

Мета: формування категоріального, критичного та гуманістичного типу мислення, філософської культури й основ філософського світогляду на базі досягнень світової й вітчизняної думки, загальнолюдської інтелектуальної та духовної спадщини.

Завдання:

- отримати уявлення про предмет філософії та значення філософського знання в житті людини і сучасній культурі.

- розумітися на історичних типах філософії і філософствування, концепціях та напрямках філософської думки;

- практично застосовувати форми філософського мислення як методологічну основу наукових досліджень і соціальної практики;

- мати знання з основних розділів філософії: онтології, гносеології, феноменології, філософській антропології та соціальній філософії;

- формувати навички аналізу філософських текстів

3. Формат курсу: очний (offline)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, загальні та спеціальні (фахові) компетентності)

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (РН):

ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії

ПРН19. Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та складати соціально-психологічний портрет особистості.

ПРН 21. Реалізовувати програми з міжособистісної та міжгрупової взаємодії які сприяли б позитивному психологічному мікроклімату в колективах.

5. Статус дисципліни: цикл загальної підготовки, обов'язкова дисципліна

6. Пререквізити: базові загальноосвітні знання суспільно-гуманітарного циклу. Курс «Філософія» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Вступ до спеціальності «Психологія» за схемою, також з «Соціальною психологією та соціологією», «Історією психології».

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ студентів до Інтернету.

8. Політика курсу:

- Передбачас роботу в команді.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

- Дотримання академічної доброчесності (Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта - відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування є підставою для її нарахування, незалежно від масштабів плагіату).

- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

- Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувачів вищої освіти під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;

- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до відцифрованих історичних документів);
- списування та плагіат.

Реферативні роботи здобувач виконує самостійно, з обов'язковим посилення на джерела інформації та самостійно перевіряє їх онлайн на безкоштовних сервісах на антиплагіат. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує здобувачеві повторно виконати необхідний вид роботи.

Здобувачі вищої освіти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, інші письмові види робіт).

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій.

9. Зміст дисципліни:

Змістовий модуль I. Становлення та розвиток філософії (теми лекцій та семінарських занять надано у схемі)

Змістовий модуль II. Основи філософського розуміння світу (теми лекцій та семінарських занять надано у схемі)

10. Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації.

Лекція-дискусія (бінарні) - метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок, способ організації спільної діяльності з метою інтенсифікації процесу ухвалення рішення в групі.

Лекція-аналіз конкретної ситуації нагадує лекцію-дискусію: на обговорення викладач виносить не питання, а конкретну ситуацію (т. зв. мікроситуації, які демонструються аудиторії усно або у вигляді відео-запису тощо). Викладач активізує діалог за допомогою спеціально спрямованих запитань, підказок, зіставленням різних поглядів, а іноді й їх зіткненням.

Лекція-конференція- проводиться як науково-практичне заняття задалегідь поставленою проблемою і системою доповідей тривалістю 5-10 хвилин. Викладач підводить підсумки самостійної роботи і виступів студентів, за їх допомогою формулює основні висновки.

Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, презентації тем, тестування.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ за темою індивідуального завдання-кейса у формі презентації
- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- семінар з індивідуальною та груповою роботою;
- семінар у формі дебатів.

11. Система оцінювання та вимоги.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»(<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>)

Результати поточних досягнень студента (РПД) Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5	Іспит
Відвідування семінарсько-практ. занять	1	8	8	8	8	
Робота на семінарсько-практичному занятті	10	8	80	8	80	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30		15		15	
Разом	-		138	-	138	
Максимальна кількість балів:	276					100 б. ЄДЕБО
Розрахунок: $276:100=2,76$ Студент набрав X балів; Розрахунок: $X: 2,76 =$ загальна кількість балів ЄКТС студента.						

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота включає написання доповідей за завданою тематикою, рефератів, складання тематичних таблиць, схем, робота з дефініціями, опрацювання нормативних документів з охорони життєдіяльності, написання аналітичних звітів, проходження тестування, опрацювання окремих питань тем семінарських занять.

Критерії оцінювання:

Максимальна кількість балів за 1 виконане завдання – 5 балів, з них:

- точність вирішення завдання – 1 бал.
- повнота вирішення завдання – 2 бали.
- ступінь обґрунтованості відповіді – 2 бали.

Індивідуальні завдання: індивідуальне науково-дослідне завдання (написання рефератів, підготовка презентацій, виступ на конференції з підготовкою тез доповідей та презентацій – для студентів денної форми навчання).

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- повнота розкриття теми, дотримання базових норм та принципів наукового пошуку – 2 бали;
- якість інформації – 3 бали;
- самостійність, креативність, для доповідей на конференцію, наукових рефератів та презентацій – 5 балів.

Максимальна кількість балів за один вид індивідуального завдання - 10 балів

Виконання індивідуальних самостійних завдань передбачають можливість навчання з дисципліни на освітніх платформах, у форматі онлайн курсів, що дозволяє вдосконалити навички, покращити рівень знань та підвищити мотивацію для саморозвитку. Здобувачу пропонується самостійно обрати тематику онлайн курсу із переліку запропонованих. Зареєструватися на безкоштовній онлайн платформі за посиланням <https://terminovo.te.ua/news/25864/>, пройти модуль курсу за власним вибором. Після успішного проходження курсу треба завантажити сертифікат про успішне проходження курсу. Після отримання сертифікату здобувач має можливість отримати додаткові 10 балів до свого рейтингу з навчальної дисципліни.

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань за визначеними темами проводиться письмово у формі відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних завдань, виконання тестів, тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань є:

№ п/п	критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою	25 балів
2.	здобувач повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою	15 балів
3	здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припустився помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу	10 балів
4.	здобувач дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Форма проведення екзамену, зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), вагомість співвідношення видів оцінювання визначаються кафедрою права.

Рівень знань на екзамені оцінюється:

90-100 балів, якщо здобувач дав правильну та повну відповідь на всі поставлені питання, міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, демонструє вміння пов'язувати події минулого із сучасним розвитком, логіку та аргументованість викладення (наведення прикладів, аналогій, знання головних дат з історії України), вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем;

89-80 балів ставиться здобувачу вищої освіти, якщо він відповів на всі запитання, добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

79-69 ставиться здобувачу у випадку, якщо він відповів на всі запитання, в основному опанував теоретичні знання з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але відповідь є недостатньо аргументованою, виявляє неточності, невміння оцінювати факти та явища;

68-50 балів ставиться, якщо всі питання розкриті неповно та/або логіка відповідей вимагає істотного виправлення;

49-1 балів здобувач отримує, якщо у відповіді не розкриті по сутності всі питання, продемонстровано недостатнє знання фактичного матеріалу, наукових визначень, відсутні посилання на першоджерела та рекомендовану наукову літературу;

0 балів здобувач отримує в разі відсутності відповідей на питання екзаменаційного білету.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА по дисципліні = це середнє арифметичне між результатами поточних досягнень (РПД) за 1-й семестр та результатами підсумкового контролю (екзамену) (РПК).

Обраховується по формулі:

(РПД 1 семестр + РПК) : 2,76 = загальна оцінка Наприклад:

–за 1-й семестр студент набрав 190 балів ($190:2,76 = 69$ балів);

–за відповідь на екзамені студент одержав 80 балів.

Підсумок: $(69+80) : 2 = 74$ балів (бал, який проставляється в залікову книжку студента, у перерахунку на традиційну оцінку це «добре» (С)).

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття. Здобувачу, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість протягом двохтижнів у дні консультацій викладача.

Поточний контроль Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-круглих столів, виступ-інформування за темами семінарських занять, заняття з індивідуальною та груповою роботою, заняття у формі дебатів.

Оцінюється рівень знання студентами першоджерел, наукової літератури, уміння логічно та послідовно виступати під час обговорення питань плану семінарського заняття, ставити та відповідати на запитання в ході дискусії.

Максимальна кількість балів за 1 семінарське заняття - 5 балів.

Форми участі здобувачів освіти у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- опрацювання теоретичного матеріалу та вирішення практичних завдань за допомогою платформи Google Classroom.

Здобувач допускається до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт, які передбачені силабусом навчальної дисципліни та відвідав всі аудиторні заняття, які передбачені розкладом.

Система ліквідації академічної заборгованостей має такий зміст:

- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 35 до 59 балів, після належної підготовки має право повторного складання екзамену;
- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 0 до 34 балів тобто менше 50% кількості балів, достатніх для отримання задовільної оцінки, зобов'язаний пройти повторний курс вивчення дисципліни перед повторним складанням екзамену.

16. Питання до екзамену з дисципліни «Філософія»

1. При яких умовах у людини виникає потреба у філософії?
2. Що таке світогляд?
3. Як співвідносяться філософія та мудрість?
4. Що таке філософія?
5. Філософія як наука, філософія у системі наук.
6. Що ви знаєте про міфи? Яку роль виконує міф у свідомості людини?
7. Що складає підґрунтя релігійного світогляду?
8. Чому у людини виникає потреба у релігійній орієнтації?
9. Функції філософії
10. Поясніть різницю між філософським та науковим уявленням про світ?
11. Чи має філософія практичний сенс і в чому це проявляється?
12. "Вічні питання" людського буття, їх відкриття та відповіді на них. Наведіть приклади.
13. Як ви розумієте головне питання філософії?
14. Предмет філософії
15. Чому філософія Давньої Греції отримала назву натурфілософії?
16. Ідея першоречовини, її наукові наслідки, які вони?
17. В чому головні досягнення школи Піфагора?

18. Філософський сенс і наукове значення апорій Зенона для розуміння природи, простору і часу.
19. Стародавні і сучасні уявлення про атом.
20. Діалектика Геракліта, в чому її головний сенс.
21. Хто є досократіки? Перелічить відомих представників. В чому полягає їх тотожність та відмінність.
22. Як ви розумієте речення «Пізнай самого себе»? Чи можливо це?
23. Основні ідеї філософії Платона
24. «Вічний двигун рухає все, залишаючись нерухомим». Як ви оцінюєте це положення Аристотеля?
25. Категорії Аристотеля.
26. Сформулюйте головне питання філософії.
27. Які філософські джерела геоцентризму?
28. Основні ідеї філософії стоїцизму.
29. Які філософські джерела монотеїзму?
30. Чи є християнство неоплатонізмом для широкого колу людей?
31. Що таке антична філософія?
32. Чому донині не затихає спор між номіналізмом та реалізмом?
33. В чому філософський сенс заповітів Христа?
34. Чи дійсно у середньовіччя філософія була наймичкою богослів'я?
35. В чому соціальний сенс середньовічної філософії?
36. Основні представники середньовічної філософії, їх головні ідеї.
37. Які риси середньовічної філософії не втратили своєї актуальності сьогодні?
38. Чому філософія Відродження має переважно естетичний характер?
39. В чому суть ідеї антропоцентризму?
40. Як можна обґрунтувати ідеї виникнення гуманізму?
41. Філософське значення відкриттів Г.Галілея та І.Н'ютона.
42. Назвіть спільні риси філософії Бекона і Декарта.
43. Проаналізуйте проблему людини в філософії просвітництва.
44. Що таке категоричний імператив Канта?
45. В чому ви бачите головні досягнення, здобутки ідеалізму Гегеля?
46. Що таке «сродна праця» в філософії Г. Сковороди?
47. В якій мірі дійсна діалектика і чи має право на існування метафізика, обґрунтуйте вашу думку.
48. Які досягнення філософії життя ви б виділили як необхідні для людей?
49. Основні представники філософії екзистенціалізму, їх головні ідеї.
50. Як екзистенціалізм позиціонує абсурд?
51. Що таке позитивізм?
52. В чому полягає необхідність герменевтики?
53. Чи дійсно, що лінгвістична філософія відіграла значну роль у виникненні інформатики? В чому це полягає?
54. Назвіть деякі філософські проблеми, які виникли у 20-му ст. в зв'язку з досягненнями науки?
55. Як ви вважаєте, в чому основний сенс філософії Г.Сковороди?
56. Назвіть характерні риси філософської думки в Україні
57. Схід та Захід - в чому ви бачите принципову різницю філософських орієнтацій.
58. Що вивчає онтологія?
59. Як вирішувалась проблема буття в історії філософії?
60. Як співвідносяться категорії «буття», «матерія», «субстанція»?
61. Може бути розвиток без руху?
62. Як розуміються в філософії простір та час?
63. Як співвідносяться поняття «рух» і «розвиток»?

64. Як пояснює появлення свідомості матеріалістична філософія?
65. Які аргументи ви наведете для обґрунтування єдності світу?
66. Що розуміється під поняттям «об'єкт та суб'єкт пізнання»?
67. Про світ судять за теоріями, які в різноманітності своїй суперечливі - чи означає це, що суперечливий сам світ?
68. Обґрунтуйте принципову різницю між матеріальним та духовним.
69. Що таке категоріальне мислення?
70. Що дає єдність суттєвого та раціонального в процесі пізнання?
71. Назвіть, на вашу думку, головні цінності науки.
72. Як зв'язані індукція та дедукція між собою?
73. Що складає науковість описуючих методів?
74. Чим відрізняються філософська віра від релігійної?
75. Чи існує віра в науці і в чому її сенс?
76. Чи може штучний інтелект стати християнином?
77. Що таке раціональна релігія?
78. Чи є філософія посередником між наукою та релігією?
79. Чи є буддизм релігією? Обґрунтуйте.
80. Обґрунтуйте природність чи штучність походження людини. Яке з них ви вважаєте більш дійсним?
81. Коли виникла філософська антропологія?
82. Етичні початки людини. Як ви це розумієте?
83. Ваше розуміння природного та соціального середовища та їх ролі у формуванні людини.
84. Поясніть, що таке соціалізація особистості і які її засоби?
85. В чому сенс і призначення історії? Чи дійсно історія має призначення?
86. Методи емпіричного пізнання.
87. Чи здатна людина керувати соціальними процесами історичного масштабу?
88. Які проблеми сучасності ви вважаєте найбільш актуальними? Обґрунтуйте відповідь.
89. Сучасні виклики до філософії.
90. Які, в вашому розумінні, ідеали майбутнього?
91. Який філософський напрям найбільш вам імпонує? Обґрунтуйте свою відповідь.

17. Шкала відповідності оцінок: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с
2. Шандра Б.Б. Філософія: навчально-методичні рекомендації ((для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальності 014 Середня освіта ОПП «Фізика. Інформатика (мова навчання фахових дисциплін – угорська)» // Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 51 с.
3. Андрущенко В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія: історія, теорія, методологія: підруч. для ВНЗ. [вид. 4-те, випр. та допов.]. К.: Юрінком Інтер, 2016.
4. Баумейстер А. Вступ до філософських студій. –К., 2017.
5. Васильєва І, Верменко А. Philosophy and General Philosophy of Medicine. Study guide Видавництво Медицина Мова Англійська Рік видання 2019 Кількість сторінок 240 с.
6. Воронюк О. Основи філософських знань. Медицина. 2018. 120 с.
7. Леонід Губерський. Філософія. Фоліо. Підручник для ВУЗів. 2018. 621.с.

Додаткова:

8. Історія філософії України. Підручник (Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю. та ін.). - К., 1994.
9. Нерубаська А. О. Системний підхід та його актуальність у сучасних дослідженнях. Перспективи. Соціально-політичний журнал, Державний заклад «Південноукраїнський університет ім. К. Д. Ушинського». Вип. 1, 2019. С. 12–20. <https://doi.org/10/24195/spj1561-1264.2019.1.2>.
10. Нерубаська А. О. Аналіз сутності людини на прикладі деяких давньосхідних уявлень: синергетичний аспект. Науково-практичний журнал «Актуальні проблеми філософії та соціології», Національний університет «Одеська юридична академія», Вип. 13. Одеса, 2016. С. 43 – 45
11. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму: підручник для студ. вищих навч. закл. К.: Знання України, 2004. 214 с.
12. Практикум з дисципліни “Філософія” для всіх спеціальностей. Центр навчальної літератури. 2020 р. 184 с.
13. Сергій Симоненко, Олексій Сулим, Михайло Шмиголь Основи філософії. Центр навчальної літератури. 2019. 412 с.
14. Філософія. Навчальний посібник. / Під ред. проф. Петрушенка В.Л. та доц. Скалецького М.П. – 2006.
15. Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей. Т. 1 Научні керівники проєкта: Барбара Кассен и Константин Сигов. К.: Дух і літера, 2009. – 576 с. – мова укр. <http://ru.duh-i-litera.com/evropejskyj-slovnyk-filosofij-leksykon-neperekladnostej-t-1/>
16. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Пер. з англ. В. Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко . – К.: Основи, 2003.
17. Nerubasska Alla, Maksymchuk Borys. The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect. Postmodern Openings, Vol. 11, N 2. (2020), pp. 240 – 255.
18. Nerubasska Alla, Lopuga Oresta. Pandemic Panik in information space: the fact and its ladennes. Postmodern Openings, Vol.11, Issue 1 Supl. 2 (2020), pp. 93 – 99.

Інтернет-ресурси:

1. URL: <http://philsci.univ.kiev.ua/>
2. URL: <http://plato.stanford.edu/>

19.Схема курсу

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг -120 годин, лекції – 20 годин, семінарські заняття -32 годин,
самостійна робота- 68 годин.

Кількість балів	276 балів				
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II	
Назва модуля	Становлення та розвиток філософії			Основи філософського розуміння світу	
Лекції	1-2 (2 бали)	3-4 (2 бали)	5 (1 бал)	6-8 (3 бали)	9-10 (2 бали)

<p>Теми лекцій</p>	<p>1.Філософія як світогляд. (Поняття світогляду. Філософія як форма світогляду. Відмінність філос. світогляду від інших форм. Предмет та функції філософії. Значення філософії як світогляду.) 2.Антична та середньовічна філософія. (Історичні умови виникнення Основні риси (раціоналізм, космоцентризм) Досократівська філософія Мілетська школа (Фалес, Анаксиманд, Анаксимен) Піфагорійці (Піфагор) Геракліт Елеати (Ксенофан, Парменід, Зенон) Атомісти(Левкіп, Демокріт) Класичний період Софісти та Сократ Філософія Платона. Філософія Арістотеля Елліністична філософія Стоїцизм (Зенон із Кітія, Сенека, Епіктет, Марк Аврелій) Епікуреїзм (Епікур, Лукрецій Кар) Скептицизм (Піррон, Секст Емпірик)Неоплатонізм (Плотін) Середньовічна філософія Теоцентризм та підпорядкованість релігії.Основні проблеми (віра і розум, доказ існування Бога). Рання середньовічна філософія (патристика).Апологети (Юстин Мученик, Тертуліан).Августин Блаженний (вчення про Бога, людину, історію).Високе середньовіччя (схоластика).Формування університетів.Суперечка про універсалиї (реалізм vs номіналізм).Ансельм Кентерберійський (онтологічний доказ існування Бога).Фома Аквінський (синтез віри і розуму, п'ять доказів існування Бога).Пізнє середньовіччя.Вільям Оккам (брита Оккама). Розвиток містицизму (Мейстер Екхарт)</p>	<p>3.Філософія Відродження та Нового часу (Історичні умови та особливості епохи(гуманізм,антропоцентризм,секуляризація). Головні ідеї ренесансного гуманізму. Натурфілософія та пантеїзм (М.Кузанський, Дж. Бруно). Політична філософія (Н.Макіавеллі). Реформація та її філософське значення (М.Лютер,Ж.Кальвін). Філософія Нового часу Перехід від ренесансного мислення до наукової революціїXVI I ст. Емпіризм (Ф. Бекон, Дж. Локк,Т.Гоббс) Раціоналізм (Р. Декарт, Б. Спіноза,Г.Лейбніц). Проблема методу в науці (індукція та дедукція). Механістична картина світу та матеріалізм. Політична філософія (суспільний договір,природне право). 4.Класична німецька філософія (І.Кант, Й.Ф.Й.Шелінг,Г.Гегель,Л.Фейєрбах)</p>	<p>5.Філософська думка в Україні.(Філософська думка Київської Русі. Володимир Мономах, діяльність митрополита Іларіона. Острозький та Києво-Могилянський інтелектуальні осередки. Григорій Сковорода. Філософія Кирило-Мефодіївського товариства. Михайло Драгоманов, Іван Франко, Леся Українка — суспільно-політичні та гуманістичні погляди. Українська філософія XX ст. у діаспорі — Д.Чижевський,І.Багряний, І. Лисяк-Рудницький. Сучасна українська філософія — проблеми державності, демократії, національної ідентичності Сучасні напрямки західної філософії.</p>	<p>6.Онтологія. Феноменологія (Поняття онтології, її предмет і місце у філософії. Основні форми буття та їх характеристики. Матеріалізм,ідеалізм, дуалізм як головні концепції буття.Категорії онтології: простір, час, рух, розвиток. Місце людини у структурі буття). 7.Теорія наукового пізнання (Гносеологія). (Поняття гносеології та її основні проблеми. Джерела, форми та рівні пізнання.) 8.Діалектика та її альтернативи (Поняття діалектики, її принципи та закони. Основні альтернативи діалектики: метафізика, софістика, еклектика.)</p>	<p>9. Філософські проблеми суспільства і людини (Поняття та структура суспільства. Історичні типи суспільства та їх характеристики. Людина як соціальна істота: сутність і природа. Співвідношення індивіда, суспільства і держави. Проблема свободи та відповідальності людини у суспільстві.). 10. Філософія та глобальні проблеми сучасності (Поняття глобальних проблем та їх класифікація. Роль філософії у пізнанні та вирішенні глобальних проблем. Екологічна криза та концепція сталого розвитку. Проблеми війни, миру та міжнародної безпеки. Глобалізація та її вплив на культуру й цінності людства).</p>
---------------------------	---	---	--	--	--

Семінарські й практичні	1-2 (20 бал)	3-5 (30 бал)	6-8 (30 бал)	9-12 (40 бал)	13-16 (40 бал)
Теми семінарських занять	1.Філософія як світогляд. Філософія, її предмет, функції, проблеми. 2.Антична філософія.	3.Середньовічна філософія. 4.Філософія доби Відродження та філософія Нового часу. 5.Класична німецька філософія.	6-7.Сучасна світова філософія 8.Філософська думка в Україні	9. Онтологія та феноменологія 10-11. Теорія наукового пізнання (Гносеологія). 12. Діалектика та її альтернативи.	13-14. Філософські проблеми суспільства і людини 15-16. Філософія та глобальні проблеми сучасності.
Самостійна робота	1 (34 год.) (5балів)			2 (34 год.) (5 балів)	
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)			модульна контрольна робота №2 (25 балів)	
ІНДЗ	1 (0 год) 30 балів				
Підсумковий	Розрахунковий коефіцієнт: 2,76				